

ААТАРНУУДТА АЛДАР СОЛО!

ыставка нээгдэж, ургасын найр болобо



Улан-Удэ промышленностин павильон соо.

Заминш 2-доху нюрта)

Улан-Удэ совхозой кукурузашан бригадир Бато-Сүхэ Доржидор эндэ ехэ удаан байжа хэбшэ, Николай Очиржапов, нүхэртөө энэл ургамал тухай хамта. Ажахын тоосоондо оролцогчид мүнөө өөһэдөө тэснэ ургамалнуудыг тарижа хуураха юм. Тини Доржиевай мүн хонишод бээ даагаад болохоор үннэй. Кукуруза хэбшэ тарижа үргүүлхэ хэбшэ эхэр эхэр байгаа хэн.

Огородой эдэс улам элбэгжэж лэ!

Огородой эдэс, үрэ жэмэс, сахар, свёкло харуулан павильон ахалар татана. Эдэс хоолонд зүйлнүүдэ хэбшэ ургуулхыг ойлгохтой, дүй дүршэл эхэ-хонидон хартааба, свёкло-болон бусад дүй хуулуудыг хонирхуулна. «Бур-сахар» гэжэн стэнд шадар олон. 1953 ондо манай рес-публическ дотор мин 1000 гектарта ургамал таригдадаг наа, жэлдэ 2580 гектарта таригда-даг олон. Сахарай свёкло тари-гдалдаг ехэ дүй дүршэлтэй бо-лоо. Бичурин ХХI үеэс эхлэн нэрэмжэтэ колхоз-досон Анисья Игнатьев-Перелыгина гектар бүрихөө 150 центер, энэл артелиин гэшүүн И. Куприянова — 200 центер дүй свёкло абahan байна.

Хүнгэн промышленность

Ургасын талмай дээр мүн хү-мүүн ажаахыг харуулан павильон-дэсэ бүрийн продуктуудыг харуу-лаха, эд болгожо байдаг хүн-мүүн промышленностин павильон-дэсэ хэбшэ оролдог. Хартааба харуулаха, зон нүхэлдэг ойлгохтой, ашаршад хонирхо-лохтой. Шургынагай, мүн хамта хүдэлжэ бай-даг А. Ф. Мильгуновагай хүдэлмэ-рин оньон арга хартааба тари-шадта тунгатай байхан дамжаа-гүй. Үнэгтэйдэ ажанууд (Занрай) элэ хоёр мүнөөшье жэлдэ хартаа-ба хэбшэ ургуулан байна. 40 гекта-рай га бүрихөө 100 центер, энэ-нэй 11 гектарай га бүрихөө 273 цент-нер хартааба ургуулаха абаа. Най-наар оролдоо байхдаа, гансахан Үнэгтэй нутагта бээ, харин хаа хаангай хартаабын баян ургаса абтажа болохо гэжэ эдэнэр үннэй тодорхойлон гэшэ. Тээ энэ арга метолны үшөөл мүүс дэлгэрүүл-гэдэ гэжэ тэмдэглэхээр.

Огородой эдэс — капуста, помидор, үгэрэ гэжэ мэтэн олон янзын ургамал тарижа, ехэ ургаса абадаг дүршэлтэй болохон Цыренжап Санжиевна Пурбуевагай дүй дүршэл энэл павильон соо үргэнээр харуу-лагданхай. Юрын энэ бурят экнэр Гильбирал (Иволга) огородой эдэс хэбшэ ургуулдаг шадбаритай, онь-он аргатай болохон байна. Ганса-хан мүнөө жэлдэ нүхэр Пурбуева огородоо 870 мянган түхэргэй ол-зо оруулаха гэхэдэ, энэ хүнэй ажал тухай ойлгосотой болоно бишу. Бү-хы хүдэлмэринь оньожоруулагдан-хай. Газараа факса үтгэжүүлгэ, хэ-шээл оролдог гаргадаг хүн юм. Эдэ бүгдэн ашаар хэдэн жэлэй турша соо огородой эдэнэй ехэ ур-гаса абажа байнхай.

зондо хонирхолтойгоор хөөрэнэ. Энэ фибрикийнхид коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхи ту-лөө тэмсэжэ байгаа юм. Илангаяа нүүлэй жэлнүүдтэ шэнэ шэнэ бү-дүүд нэхэгдэдэ боложо байнхай. Нара бүрийн түсэб, уяланууд ам-жалтаттайгаар дүүргэгдэнэ.

— Нүхэд хонишод, хонин хүрэгөө олохоруулжа; үүлэриень найжа-руулжа, мандаа эрхим шанартай нарин ноохо хэбшэ элбэгжэ байгт. Харин бидэнэр тэрэ ноохынтай найн шанартай эд бүд болгохын, арал зоноо найн найхан хубса-наар хуучалуулахын түлөө орол-дохобди, — гэжэ энэ басаган хүн-мүүн гэхээр уяална.

Хажуудан байхан хонишод ба-наа найнаар ажаллахабди, түсэб, уяланууддаа үүлээн дүүргэхэбди гэжэ найдуулна.

Манай Бурят орон мүн элдэб үнэ-тэ ангиудад баян. Ангай арна бо-лон ан үсхэбэрлэлтн павильондо орохо манай эндэх шарашье, хал-тар харашье үнэгэнүүдэй, булга-й, хэрмэнэй, болонгын, шөлүүн-нэй болон бусад ангиудай арханууд үлгөөтэй. Түмэр ршеткин саана байхан Баргажанай амиды булган, ондатранууд зонхил хонирхуулна. Нүүлэй жэлнүүдтэ республика до-торнай ан үсхэбэрлэлэ ехэ хү-дэлмэри ябуулагдажа байнхай. Халтар хара үнэгэнэй, булганай арханууд жэлнээ жэлдэ гүрэндэ хэбшэ худалдагдана. Илангаяа нүү-лэй жэлнүүдтэ булган ехээр үдэжэ, энэ шуаг, үнэ сэн ехэтэй амнтай архан олоор тушаагдана.

Худөө ажахын түрүүшүүлэй баяр

Үдэрэй 3 час болоогүй байхад Улан-Удын культура болон амарал-тын паркын газра янза бүрийн ур-яа лозунгунуудад шэмэглэгдэн олон тоото машинанууд жэрлэдэн зогсо-но. Худөө ажахын выставкэдэ ха-баадагшад машинануудта хуу-хаяа уригдана. Ута колонны эхнээ Ленинэй орденотой томо гэшын пан-но дээрэ «ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТҮ-РҮҮШҮҮЛДЭ АЛДАР СОЛО!» гэ-жэн урятай, таряалангай «хатан» — кукурузаар, мантан томо колосууд-тай таряагаар, газарай бусад эдэ-нүүдээр шэмэглэгдэн машина ха-рагдана.

Түрүүшын машинашье байраһаа хүдэлжэ, тэрэнэй хойноһоо эрхим ажаллааг республика соогоо суур-жажа байхан Кяхтын аймагайхид дуутай шуутайгаар, хүнхуутэй зу-гаатайгаар гаража ербэ. Энэ аймагайхид мүнөө жэлдэ кукурузын хэбшэ хэзээнэйхнээ баян ургаса хуряажа, бусадта жэшэ харуу-лаа юм. Коммунистическэ ажа-лай хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө энэ аймагта шанга мурысөөнэй боложо байһанын машинануудай хажуу талын лозунгунууд дээрнээ ойлго-доно. Хамта 146 колхознигуудта, совхозой хүдэлмэришэдтэ, наалин-дүрбэн фермэдэ нимэ нэрэ зэргэ ол-гогдоо. Түрүүшын машинын кузов-та, лозунгын нэг хажууда хадаа-тай томо портрет дээрнээ Ранжу-ровой нэрэмжэтэ колхозой суута кукурузашан Николай Иннокенте-вич Дампилов энэбхилжэ хууна.

Хөөрдох машинанан — «Родина» колхозой бэрх наалишан В. И. Са-виновская.

1960 ондо абahan социалистиче-скэ уяланууддаа амжалтаттайгаар дүүргэжэ байхан колхозууд энэл олон. Ленинэй, Ранжуровой, Куй-бышевай нэрэмжэтэ колхозууд худ-өө ажахын продуктуудыг гүрэндэ худалдаха гурбан кварталынгаа социалистическэ уялануудыг саг болзоһоонь холо урид, горьтойхо-ноор үүлээн дүүргэе.

Нүүлэй жэлнүүдтэ мал ажалай-гаа ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдыг, илангаяа малай байрануудтай хү-дэлмэринэ амжалтаттайгаар оньо-жоруулжа, энэ талаар республика дотороо түсхэл, уржа гаржа бай-лан Торин аймагай худөө ажахын түрүүшүүл кяхтынхидэй нүүлээр жагсана. Энэ аймагай колхозуудай гүрэндөө орооно таряа, хү, мяха, ноохо, үндэгэ ехээр тушаажа байхан тухайн машинануудтай лозунгунууд гороной хүн зондо мэд-ээснэ. Мүнөө Торин аймаг гү-рэндэ орооно таряа худалдаха түс-бөө 154 процент, хү — 101, мяха — 100, үндэгэ — 111 процент дүүргэдэ байна.

Улан-Удэ горонойгоо ажалшад-та хү, овощ, хартааба ехээр элб-гэжэ байдаг Прибайкалийн айма-гай түрүүшүүл торинхидэй хойно-һоо гарана. Нүүлээрнэ илангаяа мүн-өө жэлнээ малайнгаа ашаг шэмье горьтойхоноор дээшлүүлжэ, тү-рүү аргануудыг хэрэглэжэ, жэш-ээлхэдэ, хонишодой оньожоруу-лагдан бригадануудыг бии болго-жо байхан Хорин аймагай худөө ажахын түрүүшүүл гаража ербэ.

Мухаршээр таряашад нэгэ машина дээрэ аржагар томо коло-суудтай боолтонуудыг, хартааба, капуста, хонгино болон бусад овощ ашанхай. «Советскэ Союзай Коммунистическэ партия алдар со-ло!» гэжэн урля лозунгтэй Бичу-рын таряашад, суутай солотой ма-шад гаража ерэнэ.

Машинануудай колонно Куйбы-шевэй үйлсэһөө нугаржа, Ленинэй үйлсэдэ ороод, хойшолоб. Үйлсэн хоёр хажуугаар хүн зон дүүрэн. Алыг ташалганшье болоно, худөө ажахын түрүүшүүдэ зориулагда-нан магтаалай үгнүүдшье соносто-но.

Малай ашаг шэмэ — хү, мяха, то-хо, ноохо, үндэгэ тушааха гүрэнэй-гөө түсэбье болзорхоонь холо урид, үлүүлэн дүүргэн тухайгаа Яруу-нын аймагай худөө ажахын түрүү-шүүл горонойгоо ажалшадта мэд-ээснэ. Энэ аймагай «Дружба» колхозой эрхим наалишан Людми-ла Житихина үнэгэршэ 9 нара соо нутагай үүлэрэй үнээн бүриһөө дунда зэргээр 2600 гаран литр хү наажа, республика дотороо түрүү-жэ ябанхай. Мүн мал адуулагша Цырендулма Доржиева, комбайнер Лыгденов гэгшэд машина дээрэ энэбхилэн хууна.

Сэлэнгын, Тарбагатайн, Иволгын, Зэдын, Кабанскын аймагуудай худ-өө ажахын түрүүшүүдыг абажа ябан машинанууд хойно хойно-һоо үнэгэржэ байна.

Соведүүдэй үргэн ехэ талмай дээрэ машинанууд гарана, худөө ажахын түрүүшүүдыг амаршалан үгнүүд репродукторһаа элхэнээр соностоно. Эндэхэ түрүүшүүл опе-ро, баледэй театрта зарлагдан байрай суглаанда ошобод.

Баярай суглаанай захалтар теат-рын фойе соо комбайнернууд, тра-ктористнууд, кукуруза ургуулагшад, наалишад, хонишод, мал адуула-шад суглаанда уралаар ерэн партийна, советскэ, профсоюзна эдэбхитэдтэй, хүдэлмэришэн ан-гийн, интеллигенциин түлөөлгөшэд-тэй хамта хүжэм доро хатар танца наадана.

Ургасын найрта, республикын худөө ажахын выставкын нэгдэл-хэндэ зориулагдаша баярай суг-лаае Бурядай АССР-эй Мини-стрүүдэй Соведэй Түрүүлгэшин нэгдэхэ орлогшо Артем Владими-рович Желтый нээб. Партийн обко-мой секретарь нүхэр Модогоев КПСС-эй обкомой, Бурядай АССР-эй Министрүүдэй Соведэй, Буря-дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнһөө худөө ажа-хын түрүүшүүдэ халуун баяр хүргэд, тобош үгэ хэлэ.

Манай орон дотор промышленно-стииншье, худөө ажахыншье та-лар долоон жэлэй хоёрдох жэлэй түсэб, зорилгунуудай амжалтаттай-гаар дүүргэгдэжэ, бүхы дэлхэй дээр Советскэ Союзай нэрэ хүндын дээшлэжэ байхан тухай нүхэр Мо-догоев хөөрбэ.

Мүнөө жэлдэ манай республи-кын колхоз, совхозууд орооно та-рянай болон бусад ургамалнууд-тай, үбнэ ногооной бараг найн урга-са ургуулжа, гээлтэ хоролтогуйгөөр хуряажа абаа. Хэдэ хэдэн айма-гууд, колхоз, совхозууд кукурузын бараг, зариманын, олохон түрүү-шүүл эрхим найн ургаса ургуула-даг болоо. Илангаяа Кяхтын аймагта кукурузын баян ургаса абаа, үр-гэлжэ ехэ полинуудтай та бүриһөө 1000 гаран центнер ургаса хуряадаг кукурузашад олон. Мүн Мухаршэ-бэрэй, Бичурын, Зэдын аймагуудта кукурузын бараг найн ургаса ургуу-лагдаа.

— Тишбэһе орооно таряанай-най, кукурузын ургаса үшөөл на-наһанда хүрэнгүй, — гэжэ нүхэр Мо-догоев үгнөө түгэсхэлдэ хэлбэ. — Таряалан, сабшалануудайнгаа ур-гасыг улам дээшлүүлхын тулада хамаг анхаралаа табижа ёһотойбди. Энэ зорилгоор түрүүшүүлэй дүй дүршэл, наукин туйлалтануудыг ажал хүдэлмэриһөө зоримгойгоор хэрэглэжэ, шэнэ газарнуудыг ехээр ашаглаха хэрэгтэй.

Нүүлээрнэ таряан ажалай түрүү-шүүдэ, социалистическэ мурысөөн-дэ түрүүлжэ гараһан аймаг, совхоз, колхозуудта Бурядай АССР-эй Ми-нистрүүдэй Соведэй, КПСС-эй об-комой Хүндэлэлэй грамота, дам-жуулгын Улаан түг барюулган, эрхимэй эрхимүүдтэн таряа хадаг-га, хуряалгын чемпионудай, мас-тернуудай эрхимүүдэй, мүн куку-

руза, хартааба, овощ, үбнэ ногоо ургуулгын мастернуудай эрхи-мүүдэй нэрэ зэргэнүүдыг олголгон болобо.

Хамагай түрүүндэ Погранична совхозой эрхим комбайнер Мария Павловна Черепанова хүжэмэй нүр жабаһанта аялга доро чемпиной табсан дээрэ гаража, «Комбайнаар таряа хуряалгын чемпион» гэжэн бэшэгтэй гал улаан лентэ мүрээ дээрэ хэдүүлэн, аргадайнгаа гэшүүдтэй хамта 1000 түхэриг шан-тайгаар Хүндэлэлэй грамота абаа. Баруун гар таладань «Комбайнаар таряа хуряалгын мастер» гэжэн нэрэ зэргэдэ, 500 түхэриг шантай Хүн-дэлэлэй грамотада хүртэнэ Зэдын аймагай Сталиной нэрэмжэтэ кол-хозой комбайнер С. Б. Цыреторов, зүүн гар таладань «Орооно таряа хуряалгаар эрхим комбайнер» гэ-жэн нэрэ зэргэдэ, Хүндэлэлэй гра-мотада хүртэнэ Бичурын аймагай Ждановой нэрэмжэтэ колхозой ком-байнер Ц. Ч. Чутумов омогтой баяртайгаар зогсонхой.

Зоной нэрэмэ алыг ташалган доро лафетнэ жаткын машинист-нуудта, трактористнуудта чемпи-ной, мастерай, эрхим гэгшэн нэрэ зэргэнүүд олгогдожо, Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдажал байна. Эгээ нүүлэй мүнөө жэлэй баян урга-сыг саг болзор соонь, гээлтэ хорол-тогуйгөөр зөөлөн түрүү шофернууд-та «Эрхим шофер» гэжэн нэрэ зэр-гэ олгогдожо, Хүндэлэлэй грамота-нууд барюулагдажа.

Баян ургаса хуряажа, малайнгаа ашаг шэмье дээшлүүлжэ байхан Заиграйн аймагта Бурядай АССР-эй Министрүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан түг 3000 түхэриг шантайгаар, хоёр-дох түг 2000 түхэриг шантайгаар — Хорин, орооно таряа ургуулгаар Улаан түг 5000 түхэриг шантайгаар Түнхэнэй аймагта барюулагдажа. Мүн Кяхтын аймагта 3000 түхэриг-тэйгөөр дамжуулгын Улаан түг бар-юулагдажа. Түрүү совхоз, колхозуудта Хүндэлэлэй грамотанууд мүнгэн шантайгаар барюулагдана.

Эзэ түрүүшүүл булта республи-кын Хүндэлэлэй самбарта бэшгдэ-х юм.

Улан-Удын пионерүүд худөө ажахын түрүүшүүдыг амаршалаха ерээ. Шад улаахан галстугуудтай бишыхан, хөөрхэн пионерүүд теат-рын зал руу ороһон үдэн бүхэнһөө жэлдэр алхалдаһаар, сугларша-дай нэрэмэ алыг ташалган доро орожо ербэ. Пионерүүдэй үмэн-һөө түрүүшүүдыг амаршалаад, хүн-дэтэ нэрэ зэргэнүүдтэ хүртэнэн эрхимэй эрхим хүн бүхэндэ зориу-лагдан шлүүлүүдыг уншажа, суг-ларашадыг баясуулба.

Улан-Удэ гороной хүдэлмэришэ-дэй үмэнһөө Ленинэй орденот па-ровозо-вагонно заводой цехыг даа-ша М. Е. Туугтоо амаршалгын ха-луун үгэ хэлэ.

— Бидэнэр, Улан-Удэ гороной хүдэлмэришэд, танай ажал хүдэл-мэрээр ходоодо хонирхожо, нари-наар адаглан хараха, амжалта, илалтануудартнай омогорхожо, баясажа байдабди, — гэжэ тэрэ хэ-лээ. Тингээд продукци үйлдбэрлэхэ арба нарынгаа түсэбье Улан-Удын промышленна предприятинууд-тай болзорхоонь урид дүүргэн тухайн худөө ажахын түрүүшүүдэ дуулба.

Республикын нийслэл хотын ин-теллигенциин үмэнһөө республи-кын габыята багша Варвара Ва-сильевна Округина түрүүшүүдыг амаршалаа.

— Эдэс хоолой зүйлнүүдыг мага-зинһаа, дэлгүүр дээрнээ худалда-жа абахадаа, тан тухай наһажа, эдэ бүгдэ танай гараар бүтэ-һэн юмэнүүд гэжэ баясажа байдаб-ди, — гэжэ багша үнэн зүрхэнэй үгнүүдэ хэлбэ.

Республикын залуушуудай үмэн-һөө ВЛКСМ-эй обкомой секретарь

нүхэр Дамбаев түрүүшүүдыг амар-шалаа.

КПСС-эй Кяхтын райкомой секре-тарь нүхэр Федоров, Заиграйн аймагай «Коммунизм» колхозой түр-үүлэлшэ нүхэр Дубкова, Борьёгой совхозой комбайнер нүхэр Метел-кин, кукурузашад үмэнһөө нүхэр Дампилов, Түнхэнэй таряашадан үмэнһөө аймгүйсэдкомой түрүүл-гшэ нүхэр Домышев гэгшэд харкю-гай үгэ хэлэжэ, мүнөө жэлэнгээ социалистическэ уялануудыг заата-гүй дүүргэхэ, ерэхэ жэлдэ бүри ехэ амжалтын түлөө мүнөөнһөө тэмсэхэ байһан тухайгаа мэдүүлбэ.

Хүндэлэлэй грамотада, мүнгэн шанда хүртэнэ Заиграйн аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлгшэ Тамара Федоровна Дубкова харкю-гай үгэ хэлэхэдэ, полинуудайнгаа ургаса, малайнгаа ашаг шэмэ дээ-шлүүлхын тула колхознигуудай ямараар тэмсэжэ байһан тухай тобошор хөөрбэ.

— Манай колхознигуудай орол-досотой шударгы ажалай ашаар мүнөө жэлдэ нёдондонойхидо орхо-доо хурагтуй ехэ, найншыг шанар-тай махан, ехэ хүн гүрэндэ худал-дагдаг болоо, — гэжэ тэрэ хэлэ-нэ. — Урлан бээр бага, туранхай мал тушаалаг байһанаа мүнөө гү-рэндэ бээршье томо, тарганыг мал олоор худалдагд болообди. Гүрэндэ хү худалдаха түсэбөө найдаа дүүр-гэжэ, жэлэнгээ даабари нэгэ ха-



Баргажанай аймагай стэндн хажууда.

хад дахин үлүүлэн дүүргэхэмнай. Мүн гүрэндэ нооно худалдаха түсэб амжалтаттайгаар дүүргэгдэ.

Гүрэндэ хү, мяха ехээр тушаажа байхатаа хамта малайнгаа тоо толгойг баһал нилээд олохоруулжа байнабди. Жэшээхэдэ, эбэртэ бо-до малайнмай тоо толгой 20-ёод процентээр олохорһон байна. Мүн хонид, гахайнууд, шубууднайшье үлөө.

Мүнөө жэлдэ орооно таряанай, үбнэ ногооной баян ургаса хуряа-жа, малдаа элбэг дэлбэг үбнэ тэ-жээл бэлдэнхэдэ бүришье урма-тай, баяртай байнабди. Илангаяа кукурузаар эрхим шанартай силос ехээр дарагдаа.

Эсэхэ сусахыг мэдэнгүйгөөр, оролдосотой шударгыгаар ажалла-жа байдаг колхознигууд тухайгаа хэлэнгүй, энэ үндэр трибна дээр-рнээ тээ хүнүүд тухайгаа дурдан-гүй байха аргамгүй. Наалишад Цы-ренжапова, Дагбаева гэгшэд мүнөө жэлэнгээ социалистическэ уялгыг халуун намар дунда, сентябрын эхээр дүүргэдэ, мүнөө шэнэ уялга абанхай.

Ерэхэ 1960 ондо — долоон жэлэй гурбадахи жэлдэ колхозоороо бү-ри ехэ уялга абажа, гүрэндэ газар таряалангай, малай ашаг шэмэ бу-ри ехээр үгэхэбди гэжэ та бүгдэе бүхы колхознигуудайнгаа үмэнһөө найдуулна. Ингэжэ Хүндэлэлэй-мнэй грамота, абahan үнэгтэ шам-най бидниг уялгана.

Үргэн элдин Борьёгой талын ажалшадһаа харюугай үгэ хэлэнэн лафетнэ жаткын машинист Алек-сандр Метелкин зал соо хууһан пи-онернуудыг, хүдэлмэришэдыг, интел-лигенциин түлөөлгөшэдыг халуу-наар амаршалах зургаа, ажал хүд-элмэрээ урагшатайгаар — яагаад ябуулаха тухай наһажа бодожо яба-даг юмээ хөөрбэ.

— Мүнөө жэлдэ бидэнэр лафет-нэ жаткануудыг холбоод, хоёрлуу-лаад ажаллаһанай ашаар тэ урдын-хидаа орходоо хоёр дахин түр-гэнээр ургасаяа хуряажа шаданан байнабди. Энэ арга хаа хаангүй үргэнээр хэрэглэхье урлаһаб. Тин-гээл наа, бултадаа ургасаяа бо-гонихон болзрто, гээлтэ хоролтогуй-гөөр хуряажа шаданхай.

Хойто жэлдэ би 800 гектарай ур-гаса хадаа, нүүлээрнэ биалнуудыг суглуулгада орожо, 200 гектар ху-ряаха уялга абанаб.

Суглаанай нүүлээр худөө ажахын түрүүшүүдэ хонирхолтой концерт харуулагдаа.

Ургасын найр наадан үлэшэ орой болотор үргэлжэлэ.

Д. Жугдурова, Д. Цыренжапов, Д. Чимитов, манай тухай корреспондентнуд. Фотонуудыг Н. ДАМБАЕВАЙ.



Улан-Удэдэ болоһон ургасын найрта хабаадагшад худөө ажахын выставкээ — оперо, баледэй театрта болоһон баярай суглаанда ошожо абана.

РЕСПУБЛИКА ДОТОРНАЙ

Холын бодолтой хүдэлмэришэн

Владимир Кабанов ажабайдалда нүүлээ үед нилээд хубилалтнууд болоо. Слесарин мэргэжлэтэй болоод, мүнөө мяха-консервын комбинатай түрүү хүдэлмэришдэй зэргэдэ жагсахтай. Тингэбэшье нүхэр Кабанов ханаагаа амарангүй, эрдэм болбосорол, шадбар мэрэгжэлээ улам дээшлүүлхын тула сэг үргэлжэ оролдож байдаг. Тэрэ хоёрдохи жэлээ хүдэлмэришэн залуушуулай үдэшин нүргүүлида амжалтатгаар нүража байха зуураа, коммунистическэ ажалай ударник гэнэн хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ эхилээ.

Урагшаа ханаатай, холын бодолтой солото слесарь Кабановай хэлээн үгдөө хүрэхэнэ, зоринон хэрэгэ бээлүүлхэнэ сохом найдамтай. Энэ үдэрнүүдтэ Владимир Александрович Агуухэ Октябрин 43 жэлэй ойн хүндэлэлдэ комбинатай бүхы хүдэлмэришдэй хоорондо дэлгэрхэн мурсысөөндэ оролсоод, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллажа, үдэр бүрингөө даалгабари 70—80 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Мүн



профсоюзай цеховой комитетдэй гашуун байхан тулааа нинтын хүдэлмэришдэй элбхитэйгээр хабаадаг.

Л. Хайдунов.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. А. Кабанов ажалдаа байна.

Авторай фото.

Н О Я Б Р Ь

Энэ харамнай Байгал шадарай алтан намарай нүүлшын нара болоно. Тингэбэшье наань, холын хойто аймагуудай шобхо үндэр хада уулануудаар сахан орохоор үнийнэй. Ноябрь нарада үдэр богони боложо, ехэнхидэ хүннүдөө хүйтэн болодог. Энэ харын түрүүшын хахадта 5—12 градус дулаан байхаар хараалагдана. Тинхэдэ үдэртөө зарим нутагуудта үлэтэйшгэ аад, хүйтэн байдаг, сахан багаар ородог. Республикын газар нутагууд саһаар хушагдажа, спортдо дуратайшуул

хаа хаанагүй хада майлын оройноо холжоржо, сээр агаарта сөнгөлдгээшэ ааб даа. Нарын нүүлшын үдэрнүүдтэ Байгалай эрье мүйлнөөр хушагдажа эхилдэг, газарай хурьһэн 30—50 сантиметр доошоо хүрэдэг.

Республикын баруун, мүн урда аймагуудта дунда зэргээр үдэртөө 10—15 градус, хойто аймагуудта, Баргажан голтой эрьеэр 14—19 градус хүйтэн болодог байна. Дулаан үдэрнүүдтэ болоходо 5—12 градус, хүйтэрхэдөө 32—38, зарим нутагуудта 41—43 градус хүртээр хүйтэрөөд абадаг. Тинхэдэ республикын бүхы газар нутагуудта 1—10 миллиметр сахан ородог. Нарын нүүл багта Байгал далайн эрьеэр халхи шуурган болодог юм.

Ямаршье жэлдэ республикын урда аймагуудта абаһаар ехэ хүйтэнэй болодоггүй дээрэһээ тэндэх адууһа мал тала дайлаар бэлшэдэг, колхоз, совхозууд нинтүнгээ малай байрла байдал түбхүнүүлжэ, үбнэ хулһааа зөөдг байна.

Байгша оной ноябрин түрүүшын, мүн нүүлшын арбан хоногто үлэтэй байха, сэг зуура саһаншье орохо, секунда соо 10—15 метр хүсэтэй халхитай байха гэжэ хараалагдана.

Л. Гончарова, агрометеоролог.



Мүнөөдэрэй программа

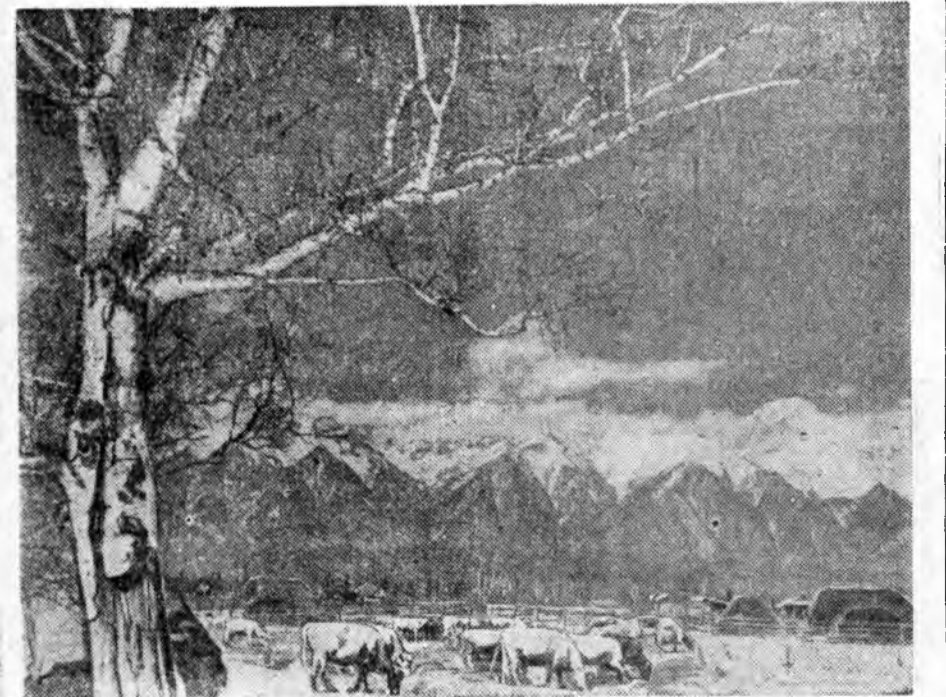
18.00—«Бурдад пионер» гэнэн үхтүүдтэ зориулагдаһан радиогэзтэ (бурт хэлэн дээрэ). 18.30—Парти тухай дуун. 18.45—Энхэ элүүр ажабайдал тухай радиожурнал. 19.10—Хүгжэм. 19.15—Залуушуудта зориулагдаһан дамжуулга. 19.30—Индонезин залуушуул дуулаха. 19.45—Нүүлэй нонин. 20.00—Республикын «Ургасын хайндэрт» хабаадагшад захилаар концерт. 20.35—Республикын худөө ажахын үйлдэжэ дамжуулга. 21.05—«Таджикстан мүнөөдэр» гэнэн радиожурнал. 21.35—Республикын «Ургасын хайндэрт» хабаадагшад захилаар концерт үргэлжлүүлгэдэхэ.



Саган члары

Гидрометеоролог мэдээсэлнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшгэ байха. Байгал шадарай нутагуудта бага зэргэ саһан орохо. Баруун зүгтөө нүлахаанар халхилха, Улан-Удэ горьтодо үлөөнүүр 11—13, үдэртөө 0 градус хүйтэн байха.

Ноябрин 2—3-най үдэрнүүдтэ республика дотор үүлэтэй байха, бага зэргэ саһан орохо. Баруун хойнолоо нүлахаанар халхилха. Нүншдөө хойто аймагуудта 13—18, үдэртөө 2—7, урда аймагуудта нүншдөө 8—13 градус хүйтэн, үдэртөө 2 градус хүйтэнэйгэ 3 градус хүртээр дулаан болохоор хараалагдана.



Саган уулын хормойдо.

Н. ДАМБАЕВАЙ фотоэтид.

Гансашье гадаһанай үгы газарта

Хүндэлэн Номто хүрээжэ ерэхэдэ малай, малшадай шэнэ шэнэ гэр байгуулдгын харяадагддаг. Зүгээр, хоёр гурбахан жэлэй урда тээ, хөөрүү хүнэй хэлэдэгэй ёһоор, эндэ гансашье гадаһан үгы байхан юм. Харин мүнөө тэндэ Ториин аймаг «Улаан Тори» колхозой оньхожоруулагдаһан хүнэй фермэ оршодог.

Эндэхид ажал хүдэлмэрээ эмхитгээр ябуулхатааа хамта тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо талаар хэмжээ-ябуулганууды хараалаад, тэрэнээ саг соонь бээлүүлдэг. Мүнөө тус тосхондо 2 култыбазын байшан бодхогдож байхтай. Молошо дархашуул Д. Дашиев, Б. Бадмаев, Б. Ванданов ажалай үндэр бүтээсэ туйлаха, бусадта жэшээ харуула. Тэднээр элд барилгануудаа Агуухэ Октябрин 43 жэлэй ой хүртээр дүүргэхэ хүсэлтэй.

Д. Дугаров.

Үүсхэлшэ ангуушан

Ахын аймагай Орлик тосхоной Культурын байшан соо мэнэ хаяхан түрүү ангуушадтай суглаан болоо. Аймагай гэгээл бэрхэ ангуушан Д. А. Мунков ангууриин үедэ даа-баряа жэл бүри 150—200 процент дүүргэдэг юм. Тэрэ өөрынгөө дүй дүршлэ тухай эндэ хабаадагшадта хөөрөжэ үгдөө, 1960—61 оной түсэбье үлүүлэн дүүргэхэ тухай ангуушадые урьалба. Нүхэр Мунковоной хандлагы аймагай ангуушад дэмжэн абаха.

П. Жуваев.

Дэлхэй дээрэ США-гэй нэрэ хүндэ буурана, нүлөөнө туладана, — гэжэ Кеннеди Никсоние шүүмжэлнэ. — Куба дээгүүр лүн хара үүлэн сугларна

Октябрин 20-до, Москвагай ажалшадтай митинг дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, Н. С. Хрущев мүнөөнэй уласхоорондын байдалы тон зүбөөр сэгнэжэ, иимэ нэгэ тобшолол хэлэн байна: «Өөһэд гэшшээ татадаг урданайнгаа хүсые Америкын Холбоото Штадууд аяада. Харин мүнөө Холбоото Штадуудһаа арадууды, гүрэнүүды саашан түлхидэг хүсэн би болохонй».

Дэлхэй дээрэ Холбоото Штадуудай нэрэ хүндын яаха аргагүйгөөр бууража байһаниин элитээр харагдажа, энэ ушары хамбаашалан, нунгалтын урда тээхи тэмсэлдэ зонной дунда нидхамжын хүдэлмэри ябуулха гэжэ США-гэй демократическа парти шийдэлэн байна. Энэ партиһаа президентдэ кандидат Кеннеди нунгалтын урда тээ үгэ хэлэхэдэ, баһал, президентдэ кандидатдаар өөрыгөө табиһан вице-президент Никсонэй «мүнөө дэлхэй дээрэ коммунистүүд нэрэ хүндэ хэзээ хэзээнэйхиһээ доошолоо, харин американецүүд нэрэ хүндэ хэзээ хэзээнэйхиһээ дээшлэлэ» гэжэ хэлэхэн үгэнүүды наада бариба. «Дэлхэй дээрэ манай нэрэ хүндэ, нүлөөн тухай гүрэнэй департаментын асуулта хэһэнииншье нэрэ хүндынай ехэнхээр бууража байһаниин гэршэлнэ, — гэжэ Кеннеди мэдүүлэ. — Ядахадаа энэ асуулда тухай гүрэнэй департамент мүнөө болотор тунхаглашаггүй».

Энэ ушар тухай хэлэхэдэ, США-тэй сэргээг бүлэгэллүүдтэ ородоггүй, али США-һаа экономическа талаараа дулдыданиг оронүүдтэл Америкын организацинуудай нимэ асуулта хэһэн тухайн Кеннедин хэлэхэ байһиин хараада абаха хэрэгтэй. Тингэхэдншье энэ асуулта Америкын хүтэбэрлэгшэдэй урмаа хухархаар дүнгүүды харуулан байна.

Англи Франци хоёрто хэгдлэн асуултын дүнгүүды толилоһон «Нью-Йорк таймс» газетэ иигэжэ бэшнэ: «Великобританида Америкын нэрэ хүндэ хэзээ хэзээнэйхиһээ доошолохонй... Мүнөөнэй эрхэ байдалда мүн Францинышье сэгнэлтэ горьтохоноор доошолоо». «Ядахадаа Баруун Германидашье, — гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ нүгөө нэгэ статья соогоо бэшнэ, — асуултын дүнгүүд Холбоото Штадуудайхда орхолодо Россдаа нүраггүй дээрэ байшоо».

Холбоото Штадуудай нэрэ хүндын, бусадта үзүүлдэг нүлөөнэйнь унажа байһаниин, нэгэн талаһаа, Советскэ Союзай болон социалистическэ лагерин оронүүд нэрэ түрын дээшлэлжэ байһанһаа, нүгөө талаһаа, хүгжэлтын харуул хайхан замда гарахын тулада хүн түрэлтэнэй бүхыдөө эрмэлзэжэ байһанһаа болоно гэшнэ.

«Өөһэднэй ядэрна хүсэтэй» болохо гэнэн хараа шэглэл Францин абахатай хамта НАТО-до халбагаа хахаралган болохо байһан тухай харин хэбэлдэ мүнөө ехэ шууян гаража байхтай. Францин энэ хархагаша байһаниин али бүхы тала-

Нью-Йорк, октябрин 28. (ТАСС). Мүнөөдэр нэгдэхэ комитетэй үглөөнэй заседани дээрэ бүү зэбсэг бүхыднэ, гүйсэдөөр хуряаха асуудалаар ханалаа хэлсээн болоо. Түрүүн үгэ абаһан Ганын республикын түлөөлгөшэ Квейсон-Секки бүү зэбсэг хуряаха хэлсэгээ түргэнөөр захалха тухай урьалба.

Ядэрна бүү зэбсэг туршалгыс болуулха тухай хэлэхэ зуураа, Ганын түлөөлгөшэ ООН-эй гашуун-оронуудай олонхиин урьалһаншье наань, Сахарын элһэн гүбиде Францин атомна бомб тэнхэлһиень эрид шууд буруушаагаа.

Бүү зэбсэг хуряаха асуудалыс бодото дээрнэ шийдхэхэ талаар шухала алхам хэхэ хэрэгтэй гэжэ агуухэ гүрэнүүдтэ ойлгуулхын тулада ядэрна бүү зэбсэггүй гүрэнүүд оролдолгоё нэгдүүлэхэ ёһотойбди гэжэ Цейлоной түлөөлгөшэ Малала-секера урьалба. Бүү зэбсэг хуряаха талаар Советскэ Союзай оруулһан дурдахал энэ шухала асуудалыс шийдхэхэ эгээл тодорхой программа мүн гэжэ Цейлоной түлөөлгөшэ онсолон тэмдэглэ.

Женевэдэ болоһон арбан гүрэнэй комитетэй хэлсэлһнээ үрэ гараашье наань, хүн түрэлгэнэй ханаа зобоожо байһан бүү зэбсэг хуряаха асуудал шийдхэхын тулада оролдолгоё гаргангүй байхын аргагүй, бүү зэбсэг хуряаха талаар хэлсээе шадалаа түргэнөөр захалха хэрэгтэй гэжэ Арабүүдэй Нэгдэмэл Республикын делегацие толгойлогшо Лютфи мэдүүлэ. Энэ хэлсээн ханалаа алгасалдажа байһан асуудалнуудһаа бэшэ, харин баруун, зүүн оронуудай ханалаа нэгдэлжэ байһан асуудалнуудһаа захалха ёһотой.

Бүү зэбсэггүй хуряагдажа захалаа, ямарашье хинан шалгуулжа

байхадаа Советскэ Союз бэлэн гэжэ Советскэ правительствын мэдүүлһэн үүсхэлыс ОАР-эй түлөөлгөшэ хайшааба. Голландин түлөөлгөшэ Схюрман үгэ хэлэхэдэ, бүү зэбсэг хуряаха асуудалаар баруун

Генеральна Ассамблейн XV сессин түрүүлэгшэд советскэ делегацие толгойлогшын эльгээһэн башм

Нью-Йорк, октябрин 29. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн XV сессидэ хабаадажа байһан советскэ делегацие толгойлогшо СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. А. Зорин Генеральна Ассамблейн XV сессин түрүүлэгшэ Болондэ октябрин 28-да бэшгэ эльгээжэ, Конго тушаа Аюулгүйн Соведэй болон Генеральна Ассамблейн онсо сессин баталан абаһан шийдхэбэринууды дүүргэлтэ болгохын тулада ООН-эй оронуудай юу хэжэ байһан тухай ООН-эй гашуудтэ түргэнөөр мэдээсхыень гуйгаа.

Генеральна Ассамблейн документ болгон тараагдаһан тус бэшгэ соонь иигэжэ хэлэгдэнэ гэбэл:

«Конгын Республикадахи байдал тухай асуудалай Генеральна Ассамблейн XV сессин зүбшэхэ зүйлдэ оруулагдаһан дээрнээ сессидэ хабаадагшад тус асуудалаар үнэн зүб, хүсэд мэдээ абаха зэргэтэй болоно. Гэбшье Конгодохи байдал тухай, энэ орондо ООН-эй абажа байһан хэмжээнүүд тухай ООН-эй секретариатай тухай мэдээсэлнүүд нүүлэй үедэ үсөөнөөр толилогдодог болоо, тинхэдэ Конгодо ООН-эй секретариатай, «ООН-эй сэргүүдэй» командованин хэжэ байһан аюулгануудта хамаатай документүүд тунхаглагдахыаа болишоо.

гүрэнүүдэй хараа бодолыс зүбжэ, Женевэдэ болоһон арбанай митетэй хэлсэлһнэй талаһаа социалистическэ оронүүдыс гэр нэгдэлгэ гаргаа. Энэзэргэ комитетэй үглөөнэй седани дүүрбэбэ.

Конгодо хэжэ байһан аюулга хайгаа ООН-эй генеральна сессин нара үлүүтэй сэг соо тоогоо хэзгүй байһанда анхараа дууллаар байна.

Конгодохи байдал тухай түс мэдээсэлнүүдэй үсөөнөөр абаһан байһан дээрнээ, Конго тушаа Аюулгүйн Соведэй энэ оной 14-дэ, 22-то, тэршэлэн август 9-дэ баталан абаһан шийдхэбэринуудыс, мүн ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо сессин шийдхэбэринуудыс дүүргэлтэ болгохын тулада ООН-эй гүйсэдхэхы орлодой ямар юумэ хэжэ байһан ООН-эй гашууд хайнаар мэдэ аргагүй болоод байна.

Нүгөө талаһаа, би байһан дээсэлнүүд дээрнээ хаража гэдэ, Конгодохи байдал нүүлэй түсүүдтэ бүри ехээр муудаа. Ушар дэлхэйн олонхитын сэдхэхыс бүри ехээр зобооно. Гэхэдэ, Африка түбин тэгэ тохёоллоһон шахардуу шанга далай улам саашаада хурса бодото аюул би болоод бэшүү. Мэдээжэ болоһоной Конгын Республикын газар дунда хэсүүдөө гаргагдаагүй байһан Бельгин сэргээхид энэ орондо хин бусажа эрэнэ, тингэдэ республикын политическэ талаараа даанхай байдалда, газар улам бүрин бүтэн байлгада эсэргүү хэлэй хүдэлмэри бүри элбхитгээр хэдэг боложо байхтай. Конгодо политическэ болон экономическа талаар эмхи гүримгүй ябадаг хөөлдүүлхыс эрмэлзэн, Бельгийн офицерүүд Конгын армийн зүүдэг зэбсэгтэ бандануудыс туулаан, энгэй хүн зондо довтолнуудыс эмхидхэнэ, экономическэ нүйдхэл хэнэ.

Конгын аралай хэрэгүүдтэ тээр хамааралсадаг колонизаторнуудай аюулгаһаа Конгын Республикын парламентын юумэ хэжэ аргагүй болоод байһанда танай эрлал хандуулхыс би хүсэхэ байһан. Азин болон Африкын ороннуудын түлөөлгөшэд энэ, ООН-эй седанинууд дээрэ үгэ хэлэхэ парламентынь дары зарлаха хай шанга эрилтэ хэһэн байһаа.

Энэ эрилтэдэ ООН-эй генеральна секретариин мүнөө хүртээр ашье анхалар хандуулаагүй байһаниин гайхалтай. Тинхэтай хай парламентынь усадхажа шаадаһаа, депутатуудта эдилгэ үгэжэ, дэнийс үгдөө оруулха, занача, гаха аргаар парламентынь сэргээсасагай үгэ дууламгай арга сэг болгохын тулада Бельгон болон бусад зарим оронуудай аргаури би бүхы оролдолгоё гэршэн мэдээсэлнүүд абаһан ханаа ха юм.

Энэнтэй дашарамдуулан, Аюулгүйн Соведэй энэ оной июлийн 22-ой, тэршэлэн августын нэй шийдхэбэринуудыс дүүнөө болгохын тулада ямар тодорхой хэмжээнүүдтэй абажа байһан ООН-эй гашуудтэ генеральна сессин, ООН-эй сэргүүдэй командованин тээр түргэнөөр, хүсэ мэдээсэхэ хэрэгтэ тунхагшанин нине би гуйха байһаа. Тухайн Бельгин зэбсэгтэ хүсэнуудыс болон сэргээг мэргэжэлтэдэ гары хэрэг ямарар бээлүүлэгдэнэ. Конгын парламентынь дары зарлаха Бельгин агентырын, тэршэлэн тагай зондой дундаһаа гаран эл урбаша этгээдүүдэй нүүлэй аюулгыс болоулын, Конгын Республикын хуулиа правительствын ажал-абуулга гэрэгээ эрхэ байһани болгохын тулада «ООН-эй гашуудэй» командованин ямар хэжэ абаха гэжэ байһи мэдээ хала байна.

С. Иванов.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕВ.



1961 ондо абтаха

«БҮРЯТ ҮНЭН»

газетэдэ захил хэбэжэ байна.

Хэлхэе холбосоной конторо, отделени, почтаһан бүхэн, предприятия, эмхи зургаан, соххоз болон колхозуудтахи хэблэл тараадаг олонхитын түлөөлгөшэд захил абаха.

Газетэ захиха үнэ сэн:
12 нарын—60 түхэриг, 6 нарын—30 түхэриг.

НҮХЭД УНШАГШАД, «Бурят үнэн» газетээ шамдажа захиит!